

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Příloha k protokolu o státní bakalářské zkoušce.

DIPLOMANT: VÁŠOVÁ Viktorie

Obor: režie-dramaturgie ALD

Vedoucí diplomové práce: MgA. Vladimír Novák, Ph.D.

Bakalářská práce Viktorie Vášové s názvem *Prvek nahodilosti ovlivňující kompozici během procesu zkoušení* se věnuje tomu, jakým způsobem může prvek náhody ovlivnit proces zkoušení divadelního díla, a jakým způsobem je možné onen prvek náhody a nepředvídatelné impulsy objevivší se během zkoušení zapojit do připraveného konceptu, aniž by to jeho strukturu rozložilo. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. V první, spíše teoretické části, osvětluje pojmy náhoda a nahodilost a dává je do kontextu vědy i umění. V druhé části se věnuje analýzám a reflexím své praktické divadelní práce.

Ihned v úvodu práce diplomantka píše, že je pro ni významné nalezení pevného odrazového bodu – a to už v přípravné fázi zkoušení. To jak vůbec zkoušení začít, s čím jít s kůží na trh. Tento bod je pro ni důležitý z hlediska zachování struktury a následného příznivého vývoje procesu zkoušení. To implikuje otázku, do jaké míry je nutné mít vše nachystané před začátkem zkoušení. Zajímá ji, jak přípravná fáze ovlivňuje následné kroky zkoušení, potažmo celý proces. Do jaké míry je ona připravenost zásadní pro další vývoj, jakými možnými způsoby je následně pokračovat, aby se proces zkoušení neuzavíral před sebou samým, naopak, aby byl stále otevřený a vstřícný novým nápadům a podnětům. Velkým ohniskem zájmu je proto prvek náhody a nahodilost, zabývá se jejich příznivým či negativním vlivem nejen na jednotlivé účastníky zkoušení, ale zejména na celý průběh vzniku uměleckého díla. Uvědomuje si, že náhoda i nahodilost mohou být v mnoha ohledech velmi přínosné, ale vystavěná struktura se nesmí pod jejich náporem zborit. Může nabobtnat, může se tvarovat, může se osekát, ale ne zborit. Zkoumá, jakým způsobem se po „zásahu“ náhody struktura proměňuje a vyvíjí.

Na pozadí vědy a filosofie se snaží pojem náhody vysvětlit a transformovat tyto pohledy do vlastní práce, tj. divadelního zkoušení. Zmiňuje některé umělce, kteří prvek náhody hojně využívají či se ho snaží ve své tvorbě zcela eliminovat (jmenuje např. Johna Cage, E. G. Craiga nebo třeba J. Havelku).

U některých teoretiků se výklad pojmu náhody a nahodilosti stírá, proto autorka uvádí pro snazší orientaci ve svých tezích definici svou. *„Náhoda je nečekaným, nepředvídatelným impulsem, nápadem, který spadá mezi ty vytyčené hranice, které jsme si stanovili. Oproti tomu nahodilé jsou impulsy ledabylé, slepé, zcela univerzální. Nevyhledáváme nahodilost, ale přijímáme náhodu.“*

Proto, aby se všichni mohli do procesu zkoušení zapojit cele, aby vše fungovalo na základě důvěry a víry ve společnou práci, je nutné sdílet v určité míře své záměry, nápady, vize a podobně. „Zasvětit“ zúčastněné do svých plánů. Veškeré toto uvažování nutně vede k reflexi vlastní práce a nahlížení na divadlo jako takové a umožňuje diplomantce vyvozovat východiska, hledat impulsy pro svůj další vývoj a rozvoj a ucelovat si tak pohled na divadlo (a svou cestu k divadlu) a na život vůbec. Je si vědoma nutnosti vnitřní koherence týmu, otevřenosti a schopnosti důvěřovat jeden druhému a popisuje prostředky, jakými je možné se při intenzivní práci k tomuto dopracovat nebo alespoň přiblížit.

Zdůrazňuje, že je pro ni podstatné tvořit v kolektivu a vést otevřený dialog nejen v jádru realizačního týmu, ale i s herci.

Diplomantka se snažila zachytit celý proces vzniku inscenace, tak jak přemýšlí, s čím do zkoušení přichází, jak postupuje, jak pracuje a analyzovat a hodnotit své přístupy a principy práce. Na základě toho se dobrat k vlastní autentické tvorbě, postoji a nazírání na divadlo, k nalézání sebe sama a sebeumístování a sebeidentifikace ve světě. Je pro ni existenciální nutností hledat svou vlastní cestu k tvorbě i bytí.

V prakticko-analytické části *Procesy zkoušení klauzurních představení* rozebírá a reflektuje vlastní práci a u každého jednotlivého zkoušení ukazuje, jak se jí dařilo či nedařilo udržet otevřenost přející náhodě a nahodilosti. Zavádí nás do myšlenkových pochodů i pracovních procesů a dává nám tak nahlédnout na její posuny ve vnímání divadelního díla (i na profesní vývoj).

Nejmarkantněji, nejživěji je vše samozřejmě patrné vidět na rozpravě o poslední inscenaci Ada, o Adě Lovelace, ženě, která *„byla v 19. století dost silná na to, aby se prosadila ve světě vědy mezi téměř samými muži, a zabývala se matematikou a vizemi o strojích. Kloubila v sobě poetickou duši, kterou zdělila po otci lordu Byronovi, a analytický přístup, který měla naopak od matky. Vzhledem k mému paralelnímu studiu DAMU a informatiky na MFF to bylo pro mě velmi osobní téma“*. Jak symptomatické! Na základě této poslední zkušenosti dochází diplomantka k tomu, že díky otevřenosti procesu zkoušení a neuzavřenosti výsledného tvaru, si dílo může udržet svou volnost a svobodu – nejen pro tvůrčí tým, ale posléze i pro diváky.

Přibírá do hry ještě intuici, která ale nikdy nemůže být nahodilá, protože je závislá na předchozím poznání a zkušenosti jedince. Dochází k tomu, že *„nebude tedy překvapivým závěrem, že náhoda, intuice a spontánnost mají v divadle své místo. Přesto si myslím, že je uměním, když jí někdo dokáže být otevřený a zpracovávat ji. Neboť se nedá spoléhat na to, kdy přijde, nelze ji vyvolat. Můžeme na ni čekat aktivně, průběžnou prací, hledáním a zkoušením, které je podobně neoddělitelnou součástí procesu a nikdy není zbytečné. Potřebujeme záměr a veškeré trápení před příchodem náhody, nápadu, intuitivní myšlenky je potřebné. Právě díky němu se náhoda může objevit. Náhoda nepřichází jen tak“*.

Vrh kostek v případě této diplomové práce vylučuje náhodu i nahodilost a ukazuje na poctivé a zvědavé bádání a ověřování získaných zkušeností v praxi.

Oceňuji, že Viktorie Vášová usiluje o upřímné hledání své vlastní cesty a možností svébytné tvorby a je schopna získané poznatky analyzovat a reflektovat. Je si vědoma, že je nezbytné neustále hledání a ověřování, aktivní a úzká spolupráce mezi všemi zúčastněnými, ale také potřeba otevřené komunikace a dialogu. Během několika let studia a poctivé práce získala cenné zkušenosti a pokusila se je zreflektovat a shrnout ve své diplomové práci, což je nedílnou součástí každé tvůrčí a výzkumné práce a jistě ji vše bude k užítku v dalších divadelních projektech.

Bakalářská práce vykazuje poctivé zamýšlení se nad daným tématem, což příznivě rozšiřuje zkušenost diplomantky a nabízí možnost využití jejích poznatků v praxi. Práce po formální stránce obsahuje všechny potřebné náležitosti, struktura práce je přehledná a logická, poznámkový aparát a práce s literaturou a citacemi jsou na vynikající úrovni. Bakalářskou diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Datum: 25.6. 2017

.....

p o d p i s